

GÜZEL SANATLAR VE SPOR LİSELERİNDE YÜRÜTÜLEN KEMAN DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ İNCELENMESİ

Özge KAYA¹, Yrd. Doç. Dr. Nurtuğ BARIŞERİ²,

Yrd. Doç. Dr. Emin Erdem KAYA³

ÖZET

Öğretim programları, bir dersin tanımlanan hedeflerine ulaşmasını sağlayacak olan içeriğin ne kadar süre içinde öğretilmesi gerektiğini gösteren bir çizelgedir. 1989-1990 eğitim-öğretim yılında adı Anadolu güzel sanatlar lisesi olarak açılan ve günümüzde de güzel sanatlar ve spor lisesi olarak eğitim-öğretim veren bu kurumlarımız, müfredatlarındaki ders programlarında da zaman zaman değişikliğe gitmektedirler. Bu çalışma, güzel sanatlar ve spor liselerinde 2008-2009 eğitim-öğretim yılından itibaren yürütülmekte olan, yeni keman dersi öğretim programını tanıtmak, bu programı detaylı olarak incelemek ve bu okullarda görev yapan keman öğretmenlerinin program ile ilgili düşüncelerini öğrenmek amacıyla yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi, Keman, Öğretim Programı

¹ Nevşehir 75. Yıl Ortaokulu

² Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Eğitimi A.B.D.

³ Nevşehir Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü

INVESTIGATION OF VIOLIN LESSON TEACHING PROGRAMME AT FINE ARTS AND SPORTS HIGH SCHOOLS

ABSTRACT

Teaching programmes are planned to indicate the allocation of time for the defined content of lessons in order to reached the required achievements. The Anatolian fine arts high school, today it is known as fine arts and sport high school has changed their teaching programmes from time to time since its establishment in 1989-1990 teaching term. This study is aimed, to introduce the new violin teaching programme which has been developed in 2008-2009 and to examine the violin programme in detail according to the the views of violin teachers about its use and efficiency in violin teaching.

Keywords: Fine Arts and Sport School, Violin, Teaching Program

1. GİRİŞ

Büyük Türkçe Sözlük’ teki anlamıyla program, “yapılacak bir işin bölümlerini, bölümlerin sırasını ve zamanını gösteren tasarı, yetişek” tir (TDK, Büyük Türkçe Sözlük, E.T:11.04.2013). Eğitim Terimleri Sözlüğü’ nde bir eğitim terimi olarak program ise, “belli bir çalışmanın amacını, bölümlerini, yöntemini ve süresini gösteren plan” olarak tanımlanmaktadır (TDK, Eğitim Terimleri Sözlüğü, E.T:11.04.2013).

Görüldüğü gibi, “program” sözcüğünün bir eğitim terimi olarak tanımı ile genel sözlükte yer alan bir sözcük olarak tanımı arasında büyük bir benzerlik vardır. Her iki tanım, programı, “belli bir iş, çalışma veya etkinliğin önceden tasarlanan planı” olarak görme temeline dayanır. Bu görüş, eğitimde programı, “uygulamaya konulmadan önce tasarlanan eğitim etkinliklerinin bir planı” (Turgut 1975:274) olarak niteleyen görüşten pek farklı değildir. (Uçan,1997:61)

Bir program oluşturulduğunda sadece yöntem konusuna eğilmek yetmez, öğretim sürecini içine alan tüm boyutların dikkate alınması gerekir. Programların eğitimcilerin davranış standartlarından, öğrenme ve öğretim etkinliklerine kadar, çalışmalara kılavuzluk etmekte ve bir aracı rol oynamakta olduğu göz önüne alınmalıdır. Ayrıca programların periyodik olarak yeniden düzenlenmesi, günün koşullarına göre güncellenmesi büyük önem arz etmektedir. Uygulamalı bir süreç olan program geliştirme, eğitim süreci ile ilgili olan bütün koşulların, bireylerin, ders kitapları ve araçların sürekli bir biçimde geliştirilmesidir.

Eğitimin bir boyutu olan müzik eğitimi, bireysel farklılıkların programlarda göz önünde bulundurulması gereken en önemli alanlardan biridir. Müzik eğitimi kısaca, bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak müzikle ilgili istedik değişme oluşturma süreci olarak tanımlanabilir. Bireyin davranışında oluşturulmak istenen müzikle ilgili değişiklikler önceden tasarlanıp planlanır ve bu plana göre yapılan uygulamayla gerçekleştirilmeye çalışılır. Öyleyse, müzik eğitim programına, müzik eğitimi sürecinin önceden tasarlanan planı ve bu planın uygulamadaki görünümüdür denilebilir. Müzik eğitim programının odağını genellikle müzik öğretim programı oluşturur. Günümüz müzik eğitiminde “eğitim programı”, “öğretim programı” ve “ders programı” terimleri zaman zaman aynı anlamda kullanılmaktadır. İçerdiği ana öğeler bakımından temelde birbirinden pek farklı olmayan bu üç program kavramı, uygulamada genel ve soyuttan özel ve somuta doğru iç-içe bir görünüm ve açılım gösterir. Bir müzik öğretim programı şu ana öğelerden oluşur:

Hedefler

Hedef davranışlar

İçerik-konular

Öğretme/Öğrenme durumları

Sınama-Ölçme Durumları

Değerlendirme işlemleri (Uçan,1997:62)

Öğretim programları genel ve mesleki müzik eğitiminin en önemli unsurudur. İlköğretim okullarında yapılan genel müzik eğitimi öğretim programları Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanmaktadır. Mesleki müzik eğitimine bir geçiş sürecini kapsayan Anadolu güzel sanatlar liseleri öğretim programı da aynı şekilde Milli Eğitim Bakanlığı'na yapılmaktadır. Şu anda adı güzel sanatlar ve spor liselerine dönüşen bu kurum 1989-1990 öğretim yılında açılmıştır. GSSL'de yürütülen programlar alan bilgisi, genel bilgi ve meslek bilgisini birlikte kapsayacak biçimde hazırlanmıştır.

Müzik alanında özel yetenek gerektiren yükseköğretim kurumlarına hazırlık okulları görünümü çizen güzel sanatlar ve spor liseleri müzik bölümleri, temel kuruluş amaçlarının yanı sıra 8+8 yarıyılı kapsayan mesleki olarak öğrenciyi donatacak olan alanlarda yüksek nitelikte bir seviye yakalamayı amaçlayan programın ilk 8 yarıyılık kısmını yürütmektedirler. Bu programın ikinci 8 yarıyılık bölümünü yürüten kurumlar eğitim fakültesi güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi ana bilim dallarıdır. Bu bağlamda müzik eğitimi anabilim dallarında okumakta olan GSSL çıkışlı öğrencilerden programın yarısını tamamlamış olmaları nedeniyle nitelikli müzik öğretmeni yetiştirme yolunda alana dönük derslerde yüksek başarı beklenmektedir (Tebiş,2006:388).

Alan bilgisi içerisinde çalgı eğitimi, müziksel işitme yazma eğitimi, koro eğitimi vb. yer almaktadır. Çalgı öğretimi müzik öğretim programında yer alan en temel öğelerden biridir. Akkuş (1996) çalgı öğretimini, çalgı çalmayı öğrenmeyi ve çalgıyı seslendirmeyi bireyin teknik ve estetik nitelikli yeni davranışlar geliştirdiği bir süreç olarak tanımlamış ve bu süreçteki öğretmen-öğrenci-dinleyici iletişimi vurgulanmıştır. Çalgı öğretim sürecinde bilgi, beceri kazanılması, davranış geliştirilmesi, estetik anlayış edinilmesi ve kişilik oluşturulması önemlidir.

“Çalgı eğitimi yoluyla öğrenci yeteneğini geliştirecek, müzikle ilgili becerilerini zenginleştirecek, müzik beğenisini yüksek bir düzeye çıkarmaya çalışacaktır. Ayrıca çalgı eğitimi yoluyla öğrenciler müziksel işitmelerini, birlikte müzik yapma yeteneklerini geliştirecekler, düzenli ve disiplinli çalışma alışkanlıkları edineceklerdir. Ulusal ve evrensel müzik sanatını çalgı eğitimi yoluyla tanıma fırsatı bulacaklar, izledikleri konserler ile eleştirme gücü kazanacaklardır” (MEB 1996:282).

Tanrıverdi (1997) keman eğitiminin çalgı eğitiminin bir alt kolu olduğunu belirtmektedir. Ayrıca oda müziği ve senfonik müziğin temelini teşkil eden yaylı çalgılar ailesinin bir ferdi olarak kemanın, birlikte seslendirme ve orkestra derslerinin vazgeçilmez çalgısı olarak göstermektedir. Bu bağlamda keman eğitiminin amacı, keman öğretimi sürecinde bireyin davranışlarında istendik davranışlar oluşturmak olarak tanımlandığında, bu genel amacın çalgı eğitiminin amaçları ile paralellik gösterdiği söylenebilir. Çünkü çalgı öğretiminde, müzik eğitimi alan bireye çalgısı yoluyla bilişsel, duyuşsal ve devinışsel davranışlar kazandırmak ve geliştirmek hedeflenmektedir. Bu anlamda her çalgıda olduğu gibi keman öğretimine erken yaşlarda başlanması ve çocuğun fiziksel gelişiminin devam ettiği bu süre içerisinde beceri ve tekniklerin kazandırılması önemlidir. Çocuğun bu döneme ait fiziksel özelliklerine uygun hazırlanmış bir program ile keman çalmayı öğrenmesi de daha etkili olacaktır.

GSSL 'de müzik eğitimi sürecinde en fazla kullanılan çalgıların başında keman gelmektedir. “GSSL’ de uygulanan keman öğretim programı, ilköğretim okulunu bitirmiş, kendini yazılı ve sözlü olarak ifade edebilen, ancak müzik, enstrüman ve müzik dili konusunda herhangi bir donanımı olmayan müziğe duyarlı öğrencileri hareket noktası olarak almaktadır.” (MEB,2008:9) 2008-2009 öğretim yılından bu yana GSSL’ de kullanılmakta olan keman öğretim programında uygulamalara yönelik toplam 23 adet temel ilke ve açıklama yer almaktadır.

Geliştirilen Keman öğretim programında konular, öğrencilerde güzel yargısı ile birlikte düşünülen müzik bilinci oluşturacak nitelikte ele alınmış, program öğrenme alanları, kazanımlar ve öğretim etkinliklerine dayalı olarak düzenlenmiştir. Programda bilgi, beceri, değer ve tutum açısından denge gözetilmiş, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencinin yaşantıları dikkate alınmıştır. Program sadece sınıf içi değil sınıf dışı etkinlikleri de kapsamaktadır. Program yaklaşımı; öğrenme-öğretme süreçleri, ölçme-değerlendirme metotları ile öğretmen ve öğrencinin rolüne bakış açısından ve ortaya koyduğu aktif sınıf kültürüyle yeni bir yaklaşımı kapsamaktadır (MEB,2008:14).

Keman öğretim programında kazanımlar; birçok zihinsel beceriyi vurgulamakta, öğrenme süreçlerinde ise aktif öğrenme yöntemlerinin ve öğretimsel işlerin kullanımını gerektirmektedir. Programda bu yöntemlerin kullanıldığı örnek etkinliklere yer verilmiştir. Öğretmenler programda önerilen etkinliklerin yanı sıra kazanımlarda öngörülen bilgi, beceri, değer ve tutumları kazandırmada farklı etkinlikler de planlayıp uygulayabilirler (MEB,2008:15). Program, öğrenci merkezli bir eğitimi amaçlayarak öğretmenin de bu yönde bir tutum geliştirmesini, etkinlikleri bireysel farklılıkları göz önünde tutarak biçimlendirmesini ve ölçme-değerlendirme sürecinde farklı yöntemler ve farklı değerlendirme araçlarının kullanılmasını beklemektedir.

Keman eğitim programı yapı olarak genel amaçlar ve temel beceriler, değerler ve tutumlar, öğrenme alanları, kazanımlar, etkinlik örnekleri ve açıklamalardan oluşan yedi bölümden oluşmaktadır. Temel beceriler bölümünde, sağ ve sol el koordinasyon, temiz ses elde etme, çeşitli yay şekil ve tekniklerini uygulayabilme, deşifre, yorumlama ve sahne performans becerilerini öğrencilerin kazanması beklenmektedir. Buradan yola çıkarak öğrenme alanları belirlenmiştir. Bunlar; 1)Keman çalmanın temelleri 2)Kemanda konumlar 3) Kemanda teknikler 4) Diziler-etütler-eserler 5) Keman müziğinde dönemler 6) Uygulama, geliştirme ve sergileme dağarcığı olarak sıralanmış ve bunlarla ilgili kazanımlar yazılmıştır.

Sonuç olarak, mesleki müzik eğitiminin ilk ve en önemli basamağı olan güzel sanatlar ve spor liselerinin müzik bölümlerinde verilen çalgı eğitiminin doğru ve etkili yapılmasında öğretim programlarının rolü büyüktür. Erken yaşlarda kazandırılan doğru beceriler ileriki dönemlerde, mesleki müzik eğitiminin ikinci basamağı olan üniversitelerde, verilecek olan çalgı eğitim kalitesini de yükseltmiş olacaktır. Bu anlamda hazırlanan keman öğretim programlarının nasıl düzenlendiği ve uygulandığı oldukça önemlidir.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışma GSSL’de kullanılan keman dersi öğretim programını öğrenme alanı, kazanım, içerik ve ayrılan zaman açısından incelemeyi ve bu programın kullanılışılığını ve sınırlarını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda keman öğretmenlerinin programın uygulanması ile ilgili görüşleri alınarak programın işlevselliği hakkında fikir edinilmeye çalışılmıştır.

Bu çalışma ileride yapılacak olan keman öğretim programı çalışmalarının, alınan öğretmen görüşleri değerlendirilerek güncellenebilmesi, aksak yönleri değiştirilebilmesi ve geliştirilmesi yönleriyle önem taşımaktadır. Ayrıca bu çalışma, üniversitelerin güzel sanatlar eğitimi müzik eğitimi anabilim dallarından mezun

olacak keman öğrencilerinin, ileride güzel sanatlar liselerinde görev alabilecekleri düşünüldüğünde, keman öğretim programının içeriğini tanımaları adına yararlı olacağı düşüncesi ile yapılmıştır.

1.3. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada betimsel ve karşılaştırmalı bir yaklaşımla güzel sanatlar ve spor liselerinde kullanılmakta olan 2008-2009 keman öğretim programı, altı öğrenme alanına ayrılarak, sınıflar, üniteler, kazanımlar ve ders saat sayıları gösterilerek anlatılmıştır. Keman öğretim programının uygulama sürecini değerlendirmek için de nitel bir yaklaşımla 2010-2011 eğitim öğretim yılında, İzmir, Konya, İstanbul, Malatya, Safranbolu ve Diyarbakır GSSL’de kadrolu olarak görev yapan 6 keman öğretmeni ile yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Örneklem seçiminde amaçlı örneklem yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılması için Türkiye’nin farklı bölgelerinde görev yapan keman öğretmenleri belirlenmiş ve bu keman öğretmenlerinin keman öğretim programının kullanılabilirliği hakkında fikirleri alınmıştır. Araştırmada kullanılan yapılandırılmış görüşme formu araştırmacılar tarafından geliştirilmiş ve bu veri toplama aracı 9 sorudan meydana getirilmiştir.

2. BULGULAR VE YORUMLAR

2.1. Güzel Sanatlar Ve Spor Liselerinde Yürütülen Keman Öğretim Programı

Çalışmanın bu bölümünde, 2008 yılından itibaren uygulanan yeni “Türk ve Batı Müziği Çalgıları Keman Dersi Öğretim Programı” sınıflara ve öğrenme alanlarının ünitelerine göre tablolaştırılmıştır. Tablolarda, üniteler içinde yer alan konu başlıkları, bu konuların içerdiği kazanım sayıları ve ders saatleri ile yıllık program içinde yer aldıkları oranlar yer almaktadır. Ayrıca tabloların altında, ünitelerin sınıflara göre gösterdiği değişiklikler daha sonra incelenerek sözel olarak yorumlanmıştır.

Tablo-1: 1. Öğrenme Alanı Olan “Keman Çalmanın Temelleri”

ÖĞRENME ALANI	SINIF	ÜNİTELER	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran	Toplam Oran
1. ÖĞRENME ALANI KEMAN ÇALMANIN TEMELLERİ	9. SINIF	İnsan ve Keman Çalma	4	1	2.78	36,11
		Kemanın, Yayın Yapısı ve Seçimi	4	1	2.78	
		Keman Çalmada Duruş ve Tutuş	6	1	2.78	
		Keman Çalmada Sağ Ve Sol Elin Konumu ve Eşgüdümü	6	3	8.33	
		Yayın Teller Üzerinde Kullanımı	3	3	8.33	
		Keman Çalmada Yayın Bölünüşü ve Yay Şekilleri	5	4	11.11	
	10. SINIF	Kemanda Çift Ses Çalma	3	6	8.33	24,99
		Keman Çalmada Gürlük ve Gürlük Değişimi	5	6	8.33	
		Keman Çalmada Hız Değişimi	4	6	8.33	
	11. SINIF	Keman Çalmada Yay Şekillerini Belirleme	3	4	5.56	5.56
	12. SINIF	Keman Çalmada Parmak Numarası Yazma	3	4	5.56	5.56

Tablo-1’de görüldüğü üzere 9. sınıftan 12. sınıfa kadar 1. Öğrenme alanı olarak belirlenmiş “Keman Çalmanın Temelleri” yer almaktadır. Ağırlıklı olarak kemanı tanıma ve keman çalmaya ve kemanda temel davranışları kazandırmaya yönelik bu öğrenme alanında, üniteler sınıflara göre değişmektedir. 9. sınıfta 6 olan ünite sayısı, 10. sınıfta 3, 11. ve 12. sınıflarda 1’er tanedir. Ayrıca tabloda her ünite içinde yer alan konulardaki kazanım sayıları, bu kazanımların kaç derste gerçekleştirilmesi gerektiği yer almaktadır. Tablonun son iki sütununda ise belirtilen konunun ait olduğu sınıftaki gerçekleştirilme oranları, kazanım ve ders sayılarına göre belirlenmiştir.

Tablo-2: 2. Öğrenme Alanı Olan “Kemanda Konumlar”

ÖĞRENME ALANI	SINIF	ÜNİTELER	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran
2. ÖĞRENME ALANI KEMANDA KONUMLAR	9. SINIF	Birinci Konum	4	4	11.11
	10. SINIF	İkinci Konumda Kalışlı ve Geçişli Çalışmalar	5	10	13.89
	11. SINIF	Üçüncü Konumda Kalışlı ve Geçişli Çalışmalar	6	10	13.89
	12. SINIF	Dördüncü Konumda Kalışlı ve Geçişli Çalışmalar	6	12	16.67

Tablo-2’de “Kemanda Konumlar” isimli 2. öğrenme alanında, 9. sınıftan 12. sınıfa kadar her sınıfta bir konum öğrenilecek şekilde üniteler sınıflandırılmıştır. Keman çalmada büyük öneme sahip olan konumlar, sınıflardaki kazanım ve ders sayılarına göre farklılıklar göstermektedir. Ancak en son sütuna bakıldığında, her sınıfta yeni konumlar öğrenildikçe kazanım ve ders sayılarındaki artışa paralel olarak, ünitenin o sınıftaki gerçekleştirilme oranının da arttığı görülmektedir.

Tablo-3: 3. Öğrenme Alanı Olan “Kemanda Diziler-Etütler-Eserler”

ÖĞRENME ALANI	SINIF	ÜNİTELER	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran	Toplam Oran
3. ÖĞRENME ALANI DİZİLER – ETÜTLER - ESERLER	9. SINIF	Sol Majör Dizi- Etüt -Eser	4	1	2.78	
		Mi Minör Dizi- Etüt -Eser	4	1	2.78	
		Rast Makamında Dizi- Etüt -Eser	4	1	2.78	
		Re Majör Dizi- Etüt -Eser	4	1	2.78	
		Si Minör Dizi- Etüt -Eser	4	1	2.78	
		La Majör Dizi- Etüt -Eser	4	1	2.78	
		Fa Diyez Minör Dizi- Etüt -Eser	4	1	2.78	
		Hüseyni Makamında Dizi- Etüt – Eser	4	1	2.78	

	Fa Majör Dizi- Etüt -Eser	4	1	2.78	33,36
	Re Minör Dizi- Etüt -Eser	4	1	2.78	
	Do Majör Dizi- Etüt -Eser	3	1	2.78	
	La Minör Dizi- Etüt -Eser	3	1	2.78	
10. SINIF	Kürdi Makamında Dizi- Etüt -Eser	4	4	5.56	33,36
	Si Bemol Majör Dizi- Etüt -Eser	5	4	5.56	
	Sol Minör Dizi- Etüt -Eser	4	4	5.56	
	Nihavent Makamında Dizi- Etüt - Eser	4	4	5.56	
	Mi Bemol Majör Dizi- Etüt -Eser	5	4	5.56	
	Do Minör Dizi- Etüt -Eser	5	4	5.56	
11. SINIF	Mi Majör Dizi - Etüt - Eser	5	5	6.94	34,7
	Do Diyez Minör Dizi - Etüt -Eser	5	5	6.94	
	Hicaz Makamında Dizi - Etüt- Eser	4	5	6.94	
	Nikriz Makamında Dizi - Etüt- Eser	4	5	6.94	
	Karcıgar Makamında Dizi-Etüt – Eser	4	5	6.94	
12. SINIF	La Bemol Majör Dizi- Etüt -Eser	4	6	8.33	41,65
	Fa Minör Dizi- Etüt -Eser	4	6	8.33	
	Segah Makamında Dizi- Etüt-Eser	4	6	8.33	
	Hüzzam Makamında Dizi-Etüt - Eser	4	6	8.33	
	Saba Makamında Dizi- Etüt -Eser	4	6	8.33	

Tablo-3'e bakıldığında, 3. öğrenme alanı olarak belirlenen “Diziler-Etütler-Eserler” de, 9. sınıfta 2’si makamsal 10’u tonal, toplam 12 dizi ve bu dizilerde yazılmış etüt ve eserlerin çalışılması amaçlanmıştır. Sınıflar ilerledikçe diziler ve bu diziler ile ilgili çalışmaların sayısı düşerken yoğunlukları arttırılmıştır. 9. sınıfta belirlenen 4’er adet kazanımın 1 saatte gerçekleştirilmesi hedeflenirken, sınıflar ilerledikçe kazanım sayılarında fazla bir değişme olmamasına rağmen, ders

saatlerindeki artış dikkat çekicidir. 9. ve 10. sınıflarda ağırlıklı olarak tonal diziler çalışılırken, 11. ve 12. sınıflarda makamsal dizilere yönelik çalışmalar artmaktadır. Ayrıca bu öğrenme alanına 9. ve 10. sınıflarda %33,36 ağırlık verilirken, 11. sınıfta %34,7, 12. Sınıfta ise %41,65 gerçekleştirilme oranı belirlenmiştir.

Tablo-4: 4. Öğrenme Alanı Olan “Kemanda Teknikler”

ÖĞRENME ALANI	SINIF	ÜNİTELER	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran	Toplam Oran
4. ÖĞRENME ALANI KEMANDA TEKNİKLER	9. SINIF	Kemanda Legato ve Detaşe Çalma Teknikleri	6	4	11.11	11.11
	10. SINIF	Martele ve Staccato Çalma Teknikleri	6	10	13.89	13.89
	11. SINIF	Kemanda Süslemeli Çalma Biçimleri	3	3	4.17	12,51
		Kemanda Sağ El Pizzicato Çalma Tekniği	4	3	4.17	
		Kemanda Flageolet Çalma Tekniği	4	3	4.17	
	12. SINIF	Spiccato Tekniği	3	6	8.33	8.33

Tablo-4 incelendiğinde, “Kemanda Teknikler” isimli öğrenme alanına ait 9. ve 10. sınıflarda 2, 12. sınıfta bir adet sağ el tekniğine yönelik ünite yer almaktadır. 9. sınıftaki 2 sağ el tekniğine yönelik 6 adet kazanım için 4 ders saati belirlenmişken, 10. sınıfta aynı sayıdaki kazanım için 10 ders saati düşünülmüştür. 12. Sınıfta ise belirlenen Spiccato çalma tekniği için 3 kazanımın 6 saatte gerçekleştirilmesi planlanmıştır.

9. ve 10. sınıflarda hiç değinilmeyen sol el tekniklerine, 11. sınıfta üç üniteye toplam 11 kazanım için 9 ders saati ayrıldığı görülmektedir. Oran olarak bakıldığında bu öğrenme alanına ait ünitelerin, yer aldıkları sınıfların programlarında %8 ila %13 ‘lük dilimlere sahip oldukları söylenebilir.

Tablo-5: 5. Öğrenme Alanı Olan “Keman Müziğinde Dönemler”

ÖĞRENME ALANI	SINIF	ÜNİTELER	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran	Toplam Oran
5. ÖĞRENME ALANI KEMAN MÜZİĞİNDE DÖNEMLER	9. SINIF	Rönesans (Yeniden Doğuş) Dönemi	4	2	5.56	5.56
	10. SINIF	Barok Dönem	4	6	8.33	8.33
	11. SINIF	Keman Müziğinde Klasik Dönem	4	4	5.56	22,22
		Klasik Dönem Keman Müziğinde Sonat Formu	3	6	8.33	
		Klasik Dönem Keman Müziğinde Konçerto Formu	3	6	8.33	
	12. SINIF	Romantik ve Çağdaş Dönemler	8	8	11.11	11.11

Tablo-5'e göre, “Keman Müziğinde Dönemler” isimli öğrenme alanında, 9. sınıfta Rönesans Dönemi 4 adet kazanım sayısı ile 2 ders saatinde, 10. sınıfta Barok Dönem yine 4 adet kazanım ile 6 ders saatinde öğretileceği planlanmıştır. 11. sınıfta Klasik Dönem 3 ayrı üniteye toplam 11 kazanımı 16 ders saatinde öğretmeyi amaçlarken, 12. sınıfta Romantik ve Çağdaş Dönem 8 kazanımı 8 ders saatinde öğretmeyi hedeflemektedir. Yapılan çalışmalara bakıldığında, keman öğretiminde kullanılan Barok eserlerin yoğunluğuna rağmen programda ağırlığın Klasik döneme verildiği dikkat çekmektedir. Ayrıca Klasik dönem 3 ayrı üniteye müzik formları ile birlikte incelenirken, diğer dönemlerde böyle bir özellik görülmemektedir.

Tablo-6: 6. Öğrenme Alanı Olan “Kemanda Uygulama, Geliştirme ve Sergileme Dağarcığı”

ÖĞRENME ALANI	SINIF	ÜNİTELER	Kazanım Sayısı	Ders Saati	Oran	Toplam Oran
6. ÖĞRENME ALANI UYGULAMA GELİŞTİRME VE SERGİLEME DAĞARCIGI	9. SINIF	Birinci Konumda Dağarcığın Yeri ve Önemi	3	1	2.78	2.78
	10. SINIF	İkinci Konumda Dağarcığın Yeri ve Önemi	3	4	5.56	5.56
	11. SINIF	Üçüncü Konumda Dağarcığın Yeri ve Önemi	3	4	5.56	11,12
		Üçüncü Konumda Dağarcığın Genişletilmiş ve Eşlikli Sergileme	4	4	5.56	
	12. SINIF	Dördüncü Konumda Dağarcığın Yeri ve Önemi	3	6	8.33	16,66
		Dördüncü Konumda Dağarcığın Genişletilmiş ve Eşlikli Sergileme	4	6	8.33	

Tablo-6 incelendiğinde, “Uygulama, Geliştirme ve Sergileme Dağarcığı” isimli öğrenme alanının 2. Öğrenme alanı olan “Kemanda Konumlar” ile paralel yürütüleceğinin planlandığı görülmektedir. 9. ve 10. sınıflarda uygulama ve geliştirme ağırlıklı sürdürülen çalışmaların genişletilerek 11. ve 12. sınıflarda eşlikli sergileme ile ilgili çalışılması planlanmıştır. Kemanda yeni konumların öğrenileceği göz önüne alınarak sınıflar ilerledikçe ünitelerin kazanım ve ders sayılarının arttığı, buna paralel olarak da kendi sınıfları içinde bu öğrenme alanının oranının da büyüdüğü söylenebilir.

2.2. Keman Öğretmenlerinin Program Hakkında Görüşleri

Araştırmanın bu bölümünde, yeni Türk ve Batı Müziği Çalgıları Keman Dersi Öğretim Programı’nda yer alan öğrenme alanları ve üniteler esas alınarak hazırlanan görüşme soruları, farklı Güzel Sanatlar ve Spor Liselerinde görev yapan keman öğretmenlerine yöneltilerek program ile ilgili görüşleri alınmıştır. Alınan görüşler ışığında elde edilen veriler tablolar altında yorumlanarak, programın uygulanması ile ilgili fikir elde edilmiştir.

Tablo-7: Keman Öğretmenlerinin Yürürlükteki Keman Öğretim Programı Kapsamında Öğrencilerin Çalıştıkları Diziler İle İlgili Görüşleri

<i>Soru 1</i>	<i>Orta başarıda bir keman öğrencisi, dört senelik eğitimi boyunca yürütülen keman programı kapsamında kaç dizi çalabilmektedir?</i>
Örneklem 1	Öğrencinin günlük çalışma oranına göre değişiklik göstermektedir. Sistemli çalışan öğrenci yukarıda bahsedildiği orta seviyede MEB öğretim programında yer alan dizilerin pek çoğunu yüzeysel de olsa geçebilmektedir.
Örneklem 2	Yaklaşık 10 tane dizi çalışılmaktadır.
Örneklem 3	8-9 adet gam çalışılmaktadır.
Örneklem 4	Orta başarıda bir öğrenci, dört yıllık eğitiminden sonra, üç bemollü ve 3 diyezli majör ve minör gamları 7 çeşit arpejleriyle (Minör Tonik, Tonik, Tonik paraleli, Subdominant, minör subdominant, Dimunue, Yedili) birlikte 4 bağlı çalabilmektedir.
Örneklem 5	14 adet tonal dizi (majör ve ilgili minörleri) , bunların yanında 4 adet makamsal diziyi rahatlıkla çalabilmektedir.
Örneklem 6	3 pozisyonlu çalınabilecek tüm dizileri çalabilmektedir.

Tablo-7'ye bakıldığında, görüşü alınan keman öğretmenlerinin çoğu, programda belirlenmiş olan 18 adet (9 adet majör ve ilgili minörleri) dizinin önemli ölçüde çalışılabildiği yönünde görüş bildirmişlerdir. Buna göre, Örneklem-1 ve Örneklem-6 bu 18 diziden çoğunun, Örneklem-2 yaklaşık 10 tanesinin, Örneklem-3 8-9 tanesinin, Örneklem-4 16 tanesinin ve Örneklem-5 14 tanesinin çalışılabildiğini belirtmişlerdir. Bu sonuçlar ışığında program ile uygulamada bir paralellikten söz edilebilmektedir.

Tablo-8: Keman Öğretmenlerinin Yürürlükteki Keman Öğretim Programının İçeriği Hakkında Görüşleri

<i>Soru 2</i>	<i>Sınıflara göre bakıldığında, programın içeriği hakkında ne düşünüyorsunuz?</i>
Örneklem 1	Bir ve ikinci sınıflarda tonlara göre ayrılmış benzeşimli makam dizilerini öğretmeyi erken buluyorum. Bu diziler üç ve dördüncü sınıflarda verilmelidir. Çünkü öğrenci ton kavramını ancak oturtabilmektedir.
Örneklem 2	Öğrencinin müfredattaki tüm dizileri çalamamasının program içeriğinden çok kendi çalışma prensiplerinden kaynaklandığını düşünüyorum.
Örneklem 3	Genel olarak içeriği seviyeye uygun buluyorum.

Örneklem 4	Sınıflara göre öğretim programı, müfredata göre iyi ama işleyiş ve içerik açısından Türk müziği makamları için içine girdiğinde karmaşık bir hal almaktadır. Eğitim müziği olarak kesinlikle batı müziği ve teknikleri esas alınmalıdır.
Örneklem 5	Yoğun ve seviyelere dağılım bakımından ağır buluyorum
Örneklem 6	Uygulama aşamasında etüt eksiklikleri nedeniyle uygulama içeriğini çok uygun bulmuyorum.

Tablo-8'e göre, Örneklem-3 programın içeriğini seviyeye uygun bulurken, Örneklem-5 içeriğin yoğun olduğunu düşünmekte ve seviyenin ağır olduğunu belirtmekte. Ayrıca Örneklem 1, Örneklem-2, Örneklem-4 ve Örneklem-6 yine çeşitli konularda sınıflara göre seviye dağılımlarında bazı sorunlar olduğuna dikkat çekmekte. Elde edilen veriler ışığında programda üniteler arasındaki ilerleme düzeylerinin tekrar gözden geçirilmesi gerektiği düşünülebilir.

Tablo-9: Keman Öğretmenlerinin Yürürlükteki Keman Öğretim Programı Kapsamında Öğrencilerin Çalıştıkları Makamlar İle İlgili Görüşleri

Soru 3	Orta başarılı bir öğrenci bu program kapsamında hangi makamları tanıyıp çalabilmektedir? Bu konudaki düşüncelerinizi belirtir misiniz?
Örneklem 1	Üç ve dördüncü sınıflarda hicaz, hüseyini dizilerini rahat öğrenebiliyorlar, rast dizisi tonal diziyeye yakın olduğu için kavramada sıkıntı genellikle yaşanmıyor.
Örneklem 2	Rast, hüseyini, nihavent, kürdi ve hicaz makamlarını tanıyıp bazılarını çalabilmektedir. Makam ve dizi kavramının birbiriyile çok alakalı gibi görünmesinin yanında oldukça farklı kapsamları bulunduğundan öğrencilerin bu konuda bocalayıp kafasının karıştığını düşünüyorum.
Örneklem 3	4 tane makam çalışılmaktadır.
Örneklem 4	Öğretim programında belirtilen ve yıllık planlarda da göstermekte zorunlu olduğumuz makamları, yüzeysel olarak ta olsa vermeye çalışmaktayız. Eğitim müziği kesinlikle Batı müziği olmalıdır.
Örneklem 5	Karcıgar, nihavent, hicaz, segâh, kürdi, saba, rast. Konum bakımıyla lise seviyesindeki yeni başlayan keman öğrencilerinin natürel batı müziği ile başlamasının yanında makamsallığın tam tadını vermeden çalmayı uygun görmüyorum.
Örneklem 6	Bu programı uygularken makamlara değinmiyorum.

Tablo-9 incelendiğinde, görüşü alınan keman öğretmenlerinin çoğu, programda belirlenmiş olan 10 adet (Rast, Hüseyini, Kürdi, Nihavent, Hicaz, Nikriz, Karcıgar, Segâh, Hüzzam, Saba) dizinin bir kısmının çalışılabildiği yönünde görüş bildirmişlerdir. Buna göre, Örneklem-1 bu 10 diziden 3'ünün, Örneklem-2 5'inin, Örneklem-3 4'ünün, Örneklem-4 yüzeysel olsa da hepsinin, Örneklem-5 ise 7 tanesinin çalışılabildiğini belirtmişlerdir. Örneklem-6 ise bu programda makamlara

değinemediği yönünde görüş bildirmiştir. Bu sonuçlar ışığında program ile uygulamada tam bir paralelliğin söz konusu olmadığı düşünülebilir. Ayrıca keman öğretmenlerine göre bu durumun, eğitim müziği dağarcığı ile Türk müziği makamlarının uyuşmamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo-10: Keman Öğretmenlerinin Yürürlükteki Keman Öğretim Programı Kapsamında Öğrencilerin Çalıştıkları Konular İle İlgili Görüşleri

Soru 4	<i>Orta başarılı bir keman öğrencisi, dört senelik eğitimi boyunca keman eğitimi kapsamında hangi pozisyonları içeren eserler çalabilmektedir? Bu konudaki düşünceleriniz nelerdir?</i>
Örneklem 1	Orta başarılı bir öğrenci en fazla 1-3 pozisyon geçişli eserler çalabilmektedir. Ancak buna eserin tempo ve nüanslarını katacak olursak öğrenci için bu eserleri çaldı dememiz çok doğru olmaz.
Örneklem 2	1-2-3-4. pozisyonları kullanabilmektedir. Bir ortaöğretim okulu olduğunu düşünürsek öğrenci için yeterli olduğu kanaatindeyim.
Örneklem 3	Öğrenciler 4. Pozisyona kadar gelebilmektedir.
Örneklem 4	Orta başarılı bir öğrenci, dört yıllık eğitiminden sonra, 3. pozisyonu kullanabilir ve 3. pozisyon içeren eserleri çalabilir duruma gelmektedir.
Örneklem 5	1.konumda, 2. konumda, 3.konumda ve bunların karışık konumunda eserleri çalabilmektedir. Ben daha çok pozisyon geçişlerinden fazla temiz olgun bir ses üreterek 1.konumda daha fazla etüt ve eser çalınması taraftarıyım.
Örneklem 6	1. 2. 3. pozisyonlu eserleri çalabilmektedir. Bazı orta seviyeli öğrencilerde 4. pozisyonlu eserlerde çalınabilmektedir

Tablo-10'a bakıldığında, görüşü alınan keman öğretmenlerinin hepsinin, 1.-2. ve 3. konunun öğrenciler tarafından öğrenildiği yönünde görüşleri görülmektedir. Buna ilaveten Örneklem-2 ve Örneklem-3, öğrencilerinin 4. konumu da öğrendiklerini belirtmektedirler. Keman öğretmenlerinin belirttikleri görüşlere göre programda belirtilen 1.-2.-3. ve 4. konuların öğrenilmesi ile ilgili kazanımların büyük oranda gerçekleştiği söylenebilir.

Tablo-11: Keman Öğretmenlerinin Yürürlükteki Keman Öğretim Programı Kapsamında Öğrencilerin Bireysel Performansları İle İlgili Görüşleri

Soru 5	<i>Son sınıfa gelen keman öğrencilerinin bireysel performansları göz önüne alındığında nasıl bir değerlendirme yaparsınız?</i>
Örneklem 1	Bireysel performanslarının o sınıf düzeyine göre olması gereken yerde bulunmadığını düşünüyorum. Öğrencilerin yetersiz çalışmasından dolayı programın gerektirdiği seviyelere ulaşamamaktadır.
Örneklem 2	M.E.B. Keman dersi programına göre son derece geriden gelmektedir.
Örneklem 3	Konser etkinliklerine katılabilecek düzeyde ve sınavlara hazır bir şekilde

	yetişmektedirler.
Örneklem 4	4 yıl boyunca göstermiş olduğu çalışma disiplini, performansı, diğer derslerle (alanıyla ilgili işitme, müzik tarihi vs.)bağlantı kurma yeteneği, bu süre zarfında orkestradaki performansı, solo konsere çıkıp çıkmadığı, okulun temsil edildiği konser vs. etkinliklere katılım oranı ve geldiği teknik düzeyi göz önünde bulundurarak değerlendirmelerimi yaparım.
Örneklem 5	Müfredat programına uygun olmayan konumda mezun olmaları ve de her dönemde aynı eser ve etütlerin çalınması farklı öğrencilerce çalınması biraz sıkıntılı olsa gerek.
Örneklem 6	Son sınıfa gelen keman öğrencisi en az 4. pozisyonu içeren etüt ve eserleri çalabilmelidir.

Tablo-11'e göre, görüşü alınan keman öğretmenlerinin 2'si öğrencilerin programın gerektirdiği seviyeye ulaşamadığını açıkça belirtmiştir. Diğer öğretmenler öğrencilerin performanslarını sebep-sonuç ilişkileriyle açıklamaya çalışmışlardır. Bir öğretmen ise öğrencilerin konser etkinliklerine katılabilecek düzeyde olduğundan ve sınavlara hazır bir şekilde yetiştiğinin söz etmektedir.

Tablo-12: Keman Öğretmenlerinin Yürürlükteki Keman Öğretim Programı Kapsamında Öğrencilerin Çalıştıkları Yay Teknikleri İle İlgili Görüşleri

Soru 6	Aşağıdaki yay tekniklerini son sınıfa gelen bir öğrenci ne derece uygulayabilmektedir?					
	HİÇ	BİRAZ	KISMEN	BÜYÜK ÖLÇÜDE	TAMAMEN	
Örneklem 1						
	Detache				X	
	Legato				X	
	Staccato				X	
	Martele			X		
	Pizziccato				X	
	Spiccato				X	
Örneklem 2		HİÇ	BİRAZ	KISMEN	BÜYÜK ÖLÇÜDE	TAMAMEN
	Detache				X	
	Legato				X	
	Staccato				X	
	Martele			X		
	Pizziccato			X		
	Spiccato			X		
Örneklem 3		HİÇ	BİRAZ	KISMEN	BÜYÜK ÖLÇÜDE	TAMAMEN
	Detache					X
	Legato					X
	Staccato				X	
	Martele		X			
	Pizziccato				X	
	Spiccato			X		
Örneklem 4		HİÇ	BİRAZ	KISMEN	BÜYÜK ÖLÇÜDE	TAMAMEN
	Detache				X	
	Legato				X	
	Staccato				X	
	Martele				X	
	Pizziccato				X	
	Spiccato			X		
Örneklem 5		HİÇ	BİRAZ	KISMEN	BÜYÜK ÖLÇÜDE	TAMAMEN
	Detache				X	
	Legato				X	
	Staccato				X	
	Martele			X		
	Pizziccato			X		
	Spiccato		X			

Örneklem 6		HİÇ	BİRAZ	KISMEN	BÜYÜK ÖLÇÜDE	TAMAMEN
	Detache					X
	Legato				X	
	Staccato			X		
	Martele		X			
	Pizzicato			X		
	Spiccato	X				

Tablo-12 incelendiğinde, keman öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda, Detache, Legato, Pizzicato ve Staccato yay tekniklerinin büyük ölçüde öğrenildiği görülmektedir. Buna ek olarak Martele ve Spiccato yay tekniklerinin kısmen öğrenildiği yönünde görüşlerin ağırlık kazandığı söylenebilir. Ayrıca örneklem 3 ve 6 'nın belirttiği üzere martele ve spiccato tekniklerinin uygulanmasında sıkıntılar yaşandığı görülmektedir.

Tablo-13: Keman Öğretmenlerinin Yürürlükteki Keman Öğretim Programı Kapsamında Öğrencilerin Çalıştıkları Eserlerin Dönemlerinin Bilgilendirilmesi İle İlgili Görüşleri

<i>Soru 7</i>	<i>Öğrencilerinizle bir eseri çalışırken eserin ait olduğu dönem ve müzikal özellikleri hakkında bilgilendirme yapıyor musunuz? Dersinizin kaç dakikasını buna ayırıyorsunuz? Ne kadar ayrıntı verebiliyorsunuz?</i>
Örneklem 1	Evet yapıyorum. En fazla on dakika. Dönemin özelliğinden tabii ki yüzeysel olarak bahsetmek zorundayım. Çünkü ders saatim buna yeterli değil. Diğer dönemlerle arasındaki farkları kavrayabiliyorum.
Örneklem 2	Öğrencinin eseri çalışırken mutlaka dönem özelliklerini bilmesi gerektiği kanaatinde olarak öncelikle ders kitabı ve diğer kaynaklardan gerekirse de ödevlendirme yoluyla araştırma yapmasını sağlayarak dönem hakkında bilgi sahibi olmasını sağlıyorum.
Örneklem 3	Önce öğrencinin araştırma yapmasını istiyorum. Daha sonraki dersin ilk 15 dakikasını bu işe ayırıyorum.
Örneklem 4	Eser, eserin dönemi ve müzikal özellikleri ve bestecileri hakkında bilgilendirme yapıyorum. Eserin çalışılması esnasında gerek duyduğça bilgilendirmeler yapıyorum. Eserin çalışmasıyla ilgili ayrıntıları gerektiğinde, örnekleyerek ve çalma işlemi esnasında veriyorum.
Örneklem 5	Eser verilirken dönem özellikleri, bestecileri hakkında bilgi verilir; örnek eserler dinletilmektedir. Dersin ilk 10-15 dakikası buna ayrılmakta, fakat okul bünyesinde bu konularla ilgili yeterli materyalin olmaması bir eksiklik. Öğretmenler kendi arşivi ile bunu yeterli hale getirmektedir. Keşke büyük bir kütüphane ve araç-gerece sahip olunabilirse(cd-ses kayıtları)daha verimli sonuçlara erişilebilir.
Örneklem 6	Çalacağımız eserin dönemi ve bestecisi hakkında kısa bir araştırma ödevi öğrenciye verilir. Bir sonraki hafta öğrenci araştırma sonucu elde edilen bilgiyle öğretmenin bilgisi harmanlanır. Dersin en fazla 10 dakikası bu konuya ayrılır. Bestecinin belli başlı eserleri ve o dönem müziğinin çalış teknikleri hakkında kısaca bilgi sahibi olur.

Tablo-13'e göre, genelde öğretmenlerin öğrencilere araştırma ödevi vererek onları bilgilendirme yoluna gittikleri görülmektedir. Ayrıca keman öğretmenlerinin hepsinin dersin belli bir bölümünü dönemler ve dönemlerin özellikleri ile ilgili bilgilendirmeye ayırdıkları gözlemlenmektedir. Eldeki bu verilere göre program ile uygulamanın örtüştüğü söylenebilir.

Tablo-14: Keman Öğretmenlerinin Yürürlükteki Keman Öğretim Programı Kapsamında Öğrencilerin Belirtilen Hedefler Ulaşma Durumları İle İlgili Görüşleri

Soru 8	4 senelik eğitimleri sürecinde öğrencilerin programda belirtilen hedeflere ulaşma durumu hakkında ne düşünüyorsunuz?
Örneklem 1	Dört sene boyunca bu hedeflerden ancak % 10 ' a eriştiğimizi düşünüyorum.
Örneklem 2	Kısmen ulaşabiliyor. Bu biraz da öğrencinin kendi çalışması ile ilgili bir durum. Verilenin tam yaptığı takdirde ulaşması mümkün. Ama müfredat oldukça yoğun olduğundan ve öğrencilerin çalışma düzenini tam oturtamadıklarından genelde eksik kalıyor.
Örneklem 3	Öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önüne alındığında, program büyük ölçüde gerçekleştiriliyor.
Örneklem 4	Öğrenciler hedeflerine program dâhilinde büyük ölçüde ulaşmaktadırlar.
Örneklem 5	Amaç üniversiteye yerleştirmek ise başarı % 80-90; tam donanımlı gençler yetiştirebilmek ise düşünülebilir.
Örneklem 6	Tüm öğrencilerde belirlenen hedefe ulaşamamaktadır.

Tablo-14 incelendiğinde öğrencilerin programda belirtilen hedeflere ulaşma durumları ile ilgili keman öğretmenleri tarafından farklı görüşler göze çarpmaktadır. Buna göre Örneklem-1 bu hedeflere %10 ulaşıldığını belirtirken, Örneklem-2 kısmen, Örneklem-3 ve Örneklem-4 büyük ölçüde, Örneklem-5 %80-90 ulaşıldığını bildirmişlerdir. Örneklem-6 ise tüm öğrencilerin belirlenen hedeflere ulaşmadığını belirtmiştir. Ayrıca keman öğretmenlerimiz bireysel farklılıklar, bireysel çalışma disiplinsizliği ve müfredat yoğunluğu sebebiyle tam anlamıyla programın başarıya ulaşmadığını dile getirmeye çalışmışlardır.

Tablo-15: Keman Öğretmenlerinin Yürürlükteki Keman Öğretim Programının Kullanılabilirliği İle İlgili Görüşleri

<i>Soru 9</i>	<i>Sizce keman öğretimi programının kullanılabilirlik durumu nedir?</i>
Örneklem 1	Bence çok sağlıklı değil. Çok yoğun. Öğrencinin diğer derslerden artan zamanlarda çalışabilecek olması bu durumu daha da zorlaştırıyor.
Örneklem 2	Kullanılabilirliği iyi, fakat konuların çok ve ders saatinin buna elverişli olmamasından dolayı sıkıntılar yaşıyor.
Örneklem 3	Bir kez daha gözden geçirilerek eğitim fakültelerinin programlarına uygun hale getirilebilir.
Örneklem 4	Güzel Sanatlar ve Spor liseleri, kurulduğu günden 2002- 2003 yıllarına kadar hızlı bir gelişim ivmesi kazanmış, ta ki öğretim programlarının değiştirilmesi ve öğrenci seçme sınavları esaslarında yapılan değişiklikler ile (2 aşamalı sınav önceden eleme ve seçme sınavı olarak yapılmaktaydı şimdiki uygulamada eleme kaldırılmıştır.) başarı durumları müfredata göre iyi ama işleyiş ve içerik açısından karmaşık bir hal almıştır. Öğretim programı ve haftalık ders programları çizelgeleriyle ilgili bu yıl yapılan değişiklikle bireysel (bire-bir) olarak yaptığımız dersler, en az 2 veya 3 öğrenci birden yapılmasıyla içinden çıkılmaz bir hale dönüşmüştür. Örneğin haftada bir saat çalgı dersi olan bir öğrenci 45 dakika ders alırken, yeni yönetmeliğe göre 2 öğrenci ile yapılan derste 22,5 dakikaya, 3 öğrenci ile yapılan dersler 15 dakikaya düşmüştür. Ayrıca öğrencilerin düzeyleri de göz önüne alındığında 1 saatlik dersin işleniş ile ilgili karmaşalar ve sıkıntılar had safhaya çıkmıştır. Ayrıca bu güzide okullarımıza spor liselerinin de ilave edilmesi öğrencileri olumsuz etkilemektedir. Kısaca şunu diyebilirim; Çalgı dersleri bireysel yapılmalı ve ders saati sayıları artırılmalıdır.
Örneklem 5	Başta da belirtildiği üzere 1.konumda daha detaycı ve yoğun bir programın uygulanıp, 11. ve 12. sınıflarda pozisyon değişikliklerinin uygulanması sanki daha uygun olur. Ayrıca güzel sanatlar lisesi müzik bölümünde bütün konuların işlenmesi, üniversitelerin öğreteceği konuları kısıtlamaktadır ve de onların müfredatı önüne geçmektedir.
Örneklem 6	Etüt ve seviyeye uygun eser konusunda eksiklikleri olduğunu düşünüyorum. Farklı kaynaklara başvurmak gerektiğini düşünüyorum.

Tablo-15'e bakıldığında, görüş bildiren keman öğretmenleri, programın kullanılabilirliği ile ilgili farklı konularda farklı görüşler bildirmişlerdir. Genel olarak programın üniversiteler ile işbirliği içinde, kendi içinde tutarlı, genel müfredat ile uyumlu olması gerektiği belirtilmiş ve ders saati yönünden yetersiz olduğuna özellikle değinilmiştir. Bu sebeplerden dolayı programın gözden geçirilip tekrar düzenlenmesi gerektiği söylenebilir.

3. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın sonucunda, incelenen Türk ve Batı Müziği Çalgıları Keman Dersi Öğretim Programı'nda konuların, öğrencilerde müzik bilinci oluşturacak nitelikte ele alındığı belirtildiği ve programın öğrenme alanları, kazanımlar ve öğretim etkinliklerine dayalı olarak düzenlendiği görülmektedir. Bununla beraber programın bilgi, beceri, değer ve tutum açısından dengelendiği ve öğrenme-öğretme sürecinde öğrencinin yaşantıları dikkate alındığı vurgulanmıştır. Ayrıca yeni program yaklaşımındaki en önemli unsurun, öğrenme-öğretme süreçleri, ölçme-değerlendirme metotlarının yanı sıra, öğretmen ve öğrencinin rolündeki değişiklikler ve aktif sınıf kültürünün oluşturulması olduğu söylenebilir.

Araştırma kapsamında görüşlerine başvurulmuş 6 keman eğitimcisine, 2008 yılından itibaren uygulanan 9.- 12. sınıf yeni keman dersi öğretim programının kullanılabilirlik durumuna ilişkin görüşleri sorulmuştur. Bu doğrultuda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır;

- 1) Öğretmenler diziler konusu ile ilgili sorumuza verilen yanıtta göre programda öngörülen birçok dizinin çalışılabildiği ve öğrencilerin bu konuda yetkinlik kazandığını belirtmişlerdir. Ama günlük çalışmanın özellikle diziler konusunda önemli bir unsur olduğunu vurgulamışlardır.
- 2) Programın içeriğine ait öğretmen görüşleri ele alındığında farklı görüşler ortaya çıkmıştır. 1 öğretmen dışında diğer öğretmenlerin içerik konusundaki endişelerinin özellikle seviye ve içeriğinin ağırlığı olduğu gözlemlenmiştir.
- 3) Öğretmenlerimiz program içerisinde çalışılması öngörülen 10 adet makamın öğretilmesi konusunda farklı cevaplar vermişlerdir. Öğretmenlerin istenilen makamların hepsini öğretilmedikleri, bundan dolayı programı tamamlayamadıkları tespit edilmiştir. Bir öğretmen burada eğitim müziği dağarcığını sebep olarak göstermiştir.
- 4) Keman öğretmenlerinin belirttikleri görüşlere göre programda belirtilen 1. 2. 3. ve 4. konuların öğrenilmesi ile ilgili kazanımların büyük oranda gerçekleştiği söylenebilir.
- 5) Son sınıfa gelen öğrencilerin bireysel performansları göz önüne alındığında yapılan değerlendirmelere göre; görüşü alınan keman öğretmenlerinin 2'si öğrencilerin programın gerektirdiği seviyeye ulaşamadığını açıkça belirtmiştir. Diğer öğretmenler öğrencilerin

performanslarını sebep-sonuç ilişkileriyle açıklamaya çalışmışlardır. Bir öğretmen ise öğrencilerin konser etkinliklerine katılabilecek düzeyde olduğundan ve sınavlara hazır bir şekilde yetiştiğinin söz etmektedir.

- 6) Yay tekniklerinin uygulanmasıyla ilgili olarak alınan görüşler Martele ve Spiccato tekniğinin dışında genelde olumludur. Bu tekniklerin büyük ölçüde gerçekleştirildiğinden söz edilebilir.
- 7) Keman müziğinde dönemler ile ilgili olan üniteye öğretmenlerin birçoğunun konuları araştırma ödevi vererek öğrenciyi bilgilendirme yoluna gittikleri ve öğrencinin çalışacağı eser öncesinde kısa da olsa dönem özelliklerine değinildiği tespit edilmiştir.
- 8) 4 senelik eğitimleri sürecinde öğrencilerin programda belirtilen hedeflere ulaşma durumları hakkında öğretmenler farklı yorumlarda bulunmuşlardır. Buna göre 2 öğretmen olumsuz görüş bildirirken 1 öğretmen kısmen, diğer öğretmenler ise büyük ölçüde ulaşıldığı görüşüne sahiptirler.

Ulaşılan sonuçlar göz önüne alındığında, programın kullanılabilirlik durumu hakkında yine farklı görüşler ortaya konmasına rağmen, genel olarak öğretmenlerin programın belirtilen konularda gözden geçirilmesi ve tekrar düzenlenmesi konusunda fikir birliği içinde oldukları görülmektedir. Ayrıca programın üniversiteler ile işbirliği içinde, kendi içinde tutarlı, genel müfredat ile uyumlu olması gerektiği önerilerek, ek olarak ders saatlerinin yetersizliğine değinilmiştir.

KAYNAKÇA

AKKUŞ, Ramazan, 1996, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesinden Mezun Olan Öğrencilerin Öğrenci Giriş Davranışlarının Çalgı Eğitimi Bakımından Değerlendirilmesi, 1. Ulusal Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Sempozyumu, Bursa

MEB Tebliğler Dergisi, 1996, Cilt:59 Sayı: 2455

MEB, 2008, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Türk ve Batı Müziği Çalgıları Keman Dersi Öğretim Programı, Ders Kitapları Müdürlüğü, Ankara

TANRIVERDİ, Ayfer, 1997, Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinin Müzik Bölümlerinde Uygulanan Çalgı Eğitimi ve Viyola'nın Çalgı Eğitimi İçerisindeki Yeri, Mavi Nota Dergisi, Trabzon

TEBİŞ, Cansevil, 2006, SDÜ Burdur Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi ABD'nda Okuyan AGSL ve Genel Lise Mezunu Öğrencilerin Alan Derslerindeki Başarı Durumlarının ve Lise Mezuniyet Başarı Notlarının Karşılaştırılması, Pamukkale Üniversitesi Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, Denizli

<http://www.tdk.gov.tr> Erişim Tarihi: 11.04.2013)

TURGUT, M. Fuat, 1975, Eğitimde Fen Programlarını Değerlendirme, TBTA 5. Bilim Kongresi Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Tebliğleri, TBTA Yayınları, Ankara

UÇAN, Ali, 1997, Müzik Eğitimi, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara